

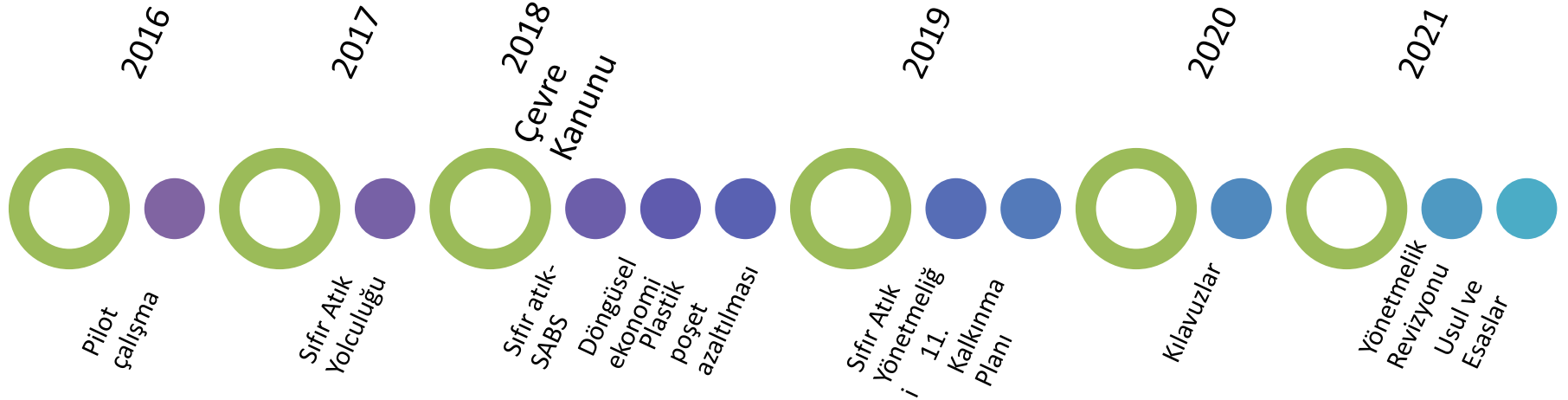

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Belediyelerde Sıfır Atık Yönetim Sistemi

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Envanter ve Eğitim Şube Müdür V.

Sıfır Atık Mevzuat

**12 Temmuz
2019**

Sıfır Atık
Yönetmeliği

9 Ekim 2021

Sıfır Atık
Yönetmeliğinde
Değişiklik
Yapılmasına
Dair Yönetmelik

31 Aralık 2021

Atık Getirme
Merkezlerinin
Kurulması Ve
İşletilmesi İle Sıfır
Atık
Uygulamalarına
İlişkin Usul Ve
Esaslar

2020

Sıfır Atık
Uygulama
Kılavuzlar

Mahalli idareler

- Halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik, temizlik, kanalizasyon veya atık toplama, ulaşım gibi hizmetleri sürdürmekte,
- Ülke kalkınması açısından büyük öneme sahip olan eğitim, sağlık ve altyapı gibi pek çok görevi de yerine getirmektedirler

sıfır atık yaklaşımının yaygınlaştırılması açısından çok önem taşımaktadır.

Mahalli İdareler İçin Uygulama Takvimi

Geçiş takvimi	Belediyeler	İl sayısı	Belediye sayısı	Nüfus
2020	Nüfusu 250 binden fazla Büyükşehir İlçe Belediyesi	25 il	88 ilçe belediye	39 milyon
2021	Nüfusu 250 binden az Büyükşehir İlçe Belediyesi	30 il	431 ilçe belediyesi	25 milyon
2021	İl Belediyeleri	51 il	51 il belediyesi	7,4 milyon
2022	Diğer ilçe belediyeler	51 il	789 ilçe belediyesi	6,3 milyon

Bina ve Yerleşkeler İçin Uygulama Takvimi

	Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gerekenler	Sisteme Geçişlerin Tamamlanması İçin Son Tarih
1.GRUP	<ul style="list-style-type: none">• Kamu Kurum ve Kuruluşları	1 Haziran 2020
2.GRUP	<ul style="list-style-type: none">🕒 Organize Sanayi Bölgeleri🕒 Havalimanları🕒 Limanlar🕒 İş merkezi ve Ticari Plazalar 100 ve üzeri ofis/büro kapasiteli🕒 Alışveriş Merkezleri 5000 metrekare ve üzeri🕒 ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisleri🕒 Eğitim Kurumları ve Yurtlar 250 ve fazla öğrencisi bulunanlar🕒 100 Oda ve Üstü Konaklama Kapasiteli İşletmeler🕒 Sağlık Kuruluşları 100 yatak ve üzeri kapasiteli🕒 Akaryakıt istasyonları ve dinlenme tesisleri• 300 ve üzeri konuta sahip siteler• Zincir marketler	31 Aralık 2020

Sisteme Geçmesi Gereken Yerlerde Düzenleme

3.GRUP●

Alışveriş Merkezleri

1000-4999 metrekare

İş Merkezi ve Ticari Plazalar

100 ve üzeri çalışanı bulunanlar

Tren ve Otobüs Terminalleri

ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde
Yer Alan Sanayi Tesisleri

Eğitim Kurumları ve Yurtlar

50-249 arası öğrencisi bulunanlar

50-99 Arası Oda Konaklama
Kapasiteli İşletmeler

Sağlık Kuruluşları

50-99 arası yatak kapasiteli

Serbest Bölgeleri, Sanayi Siteleri

4. GRUP

*Alışveriş Merkezleri-1000 m²'den az

*Eğitim Kurumları ve Yurtlar-50'den az öğrencisi bulunanlar

*50'den Az Oda Konaklama Kapasiteli İşletmeler

*Sağlık Kuruluşları-50'den az yatak kapasiteli

*İş Merkezi ve Ticari Plazalar-100'den az çalışanı bulunanlar

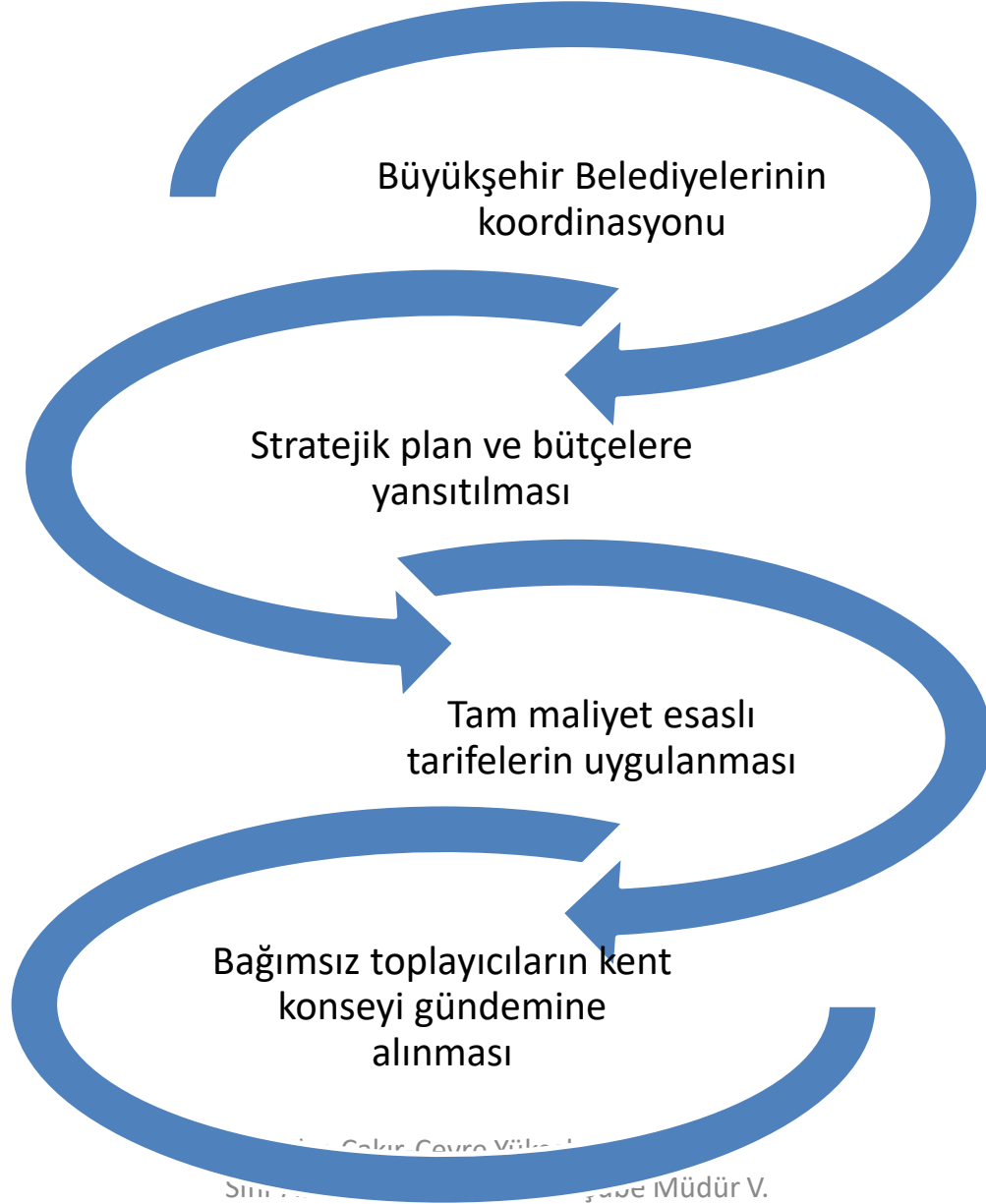
*Laboratuvarlar, Hukuk Büroları, Dernek, Kooperatif, Çevre
Danışmanlık Firmaları ve Meslek Kuruluşları, Tüzel Kişiliğe Sahip
Kuruluşlar-50'den fazla çalışanı bulunanlar

*Kafeterya ve Restoranlar -400 m²'den fazla

*Kargo Şirketleri-Dağıtım merkezleri ve şubeleri

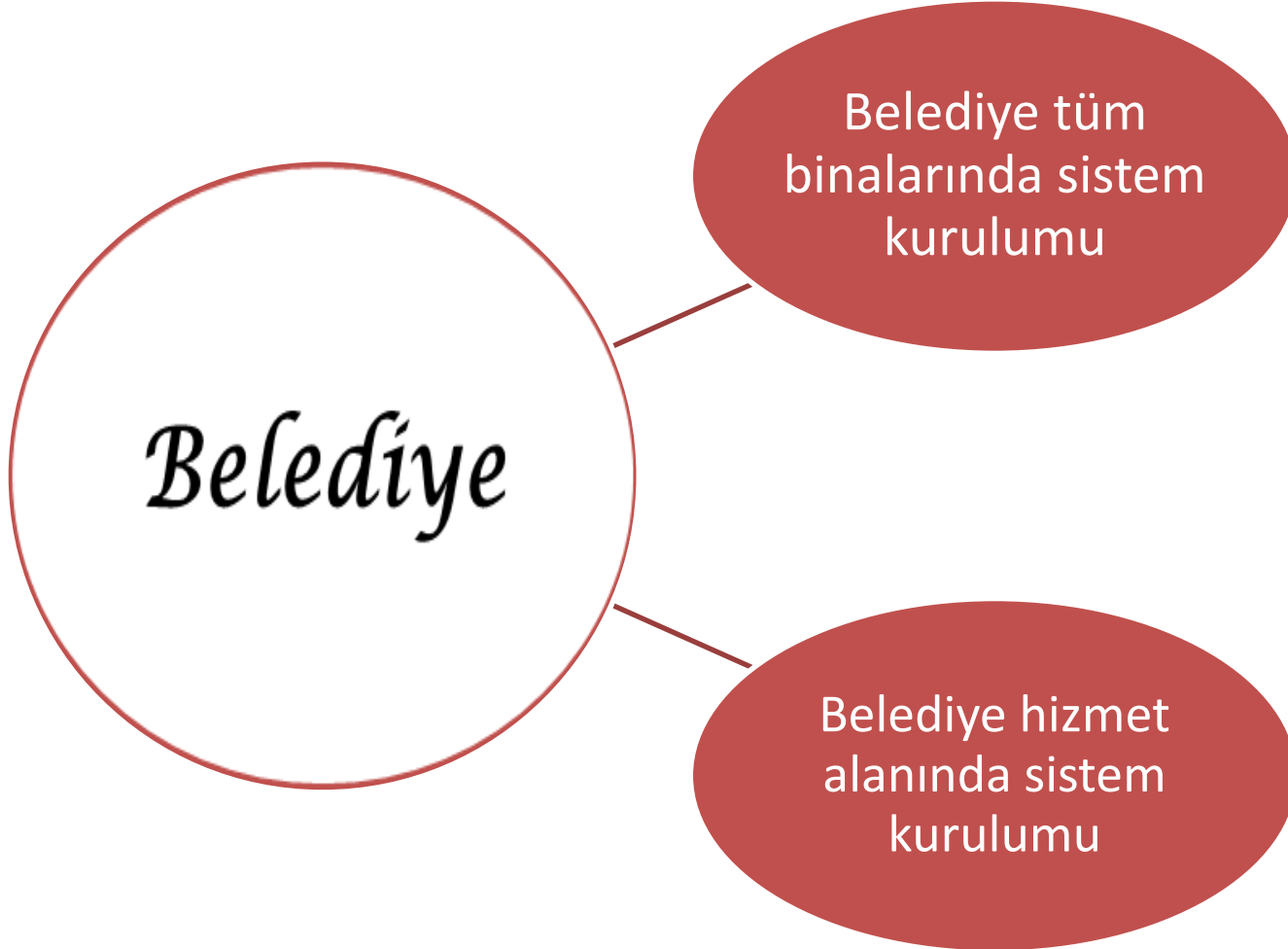
*27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan
Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı
yapan yerler

Dağıtım merkezleri ve şubeleri

Belediyelerde Sıfır Atık Yönetim Sistemi Nasıl Kurulur

SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ UYGULAMA KILAVUZLARI

11 adet uygulama kılavuzu;

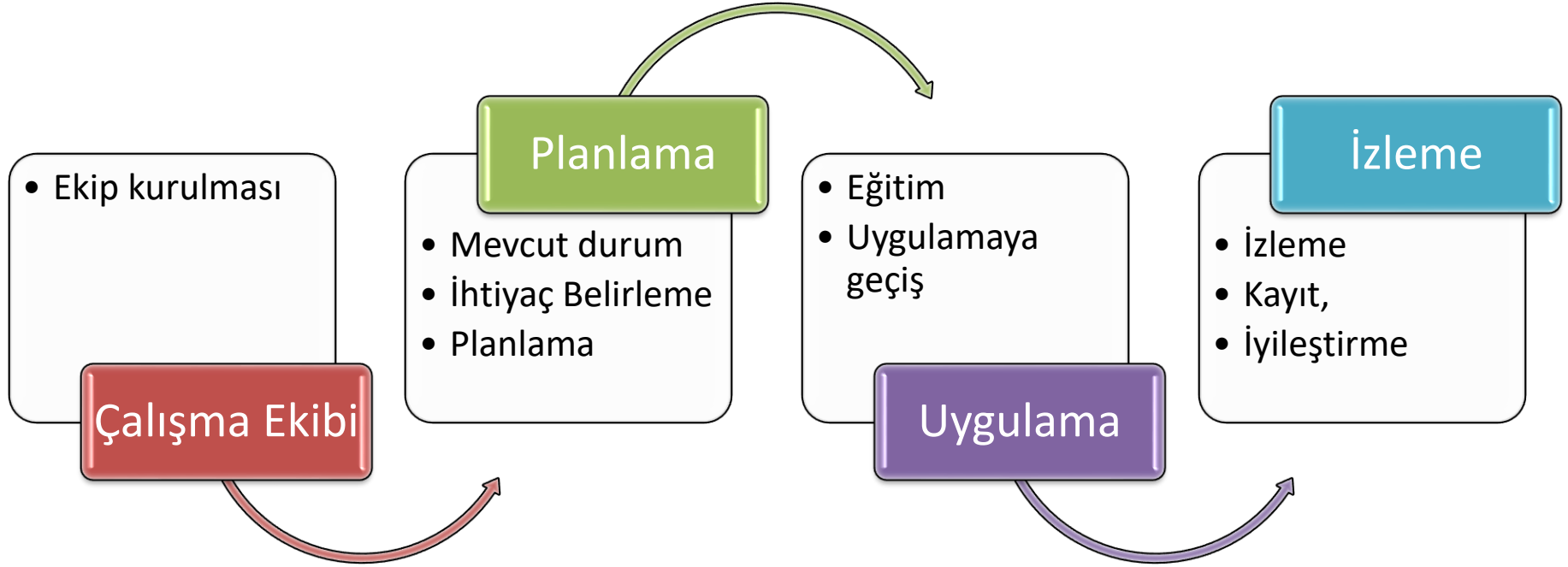
- **Mahalli İdareler**
- OSB ve Sanayi Tesisleri
- Havalimanı ve Terminaller
- AVM, İş Merkezi, Ticari İşletme ve Plaza
- Eğitim Kurumları ve Yurtlar
- Sağlık Kuruluşları
- Kırsal Alanlar
- **Kurum Kuruluşlar**
- Hane ve Siteler
- Turizm Tesisleri (Otel-Restoran-Kafeterya)
- Sıfır Atık Mavi (Limanlar-Kıyı Tesisleri-Marinalar-Plajlar)

Bakanlığımızca yayınlanan sıfır atık yönetimi uygulama kılavuzları (<https://cygm.csb.gov.tr/sifir-atik-ve-atik-isleme-dairesi-baskanligi-i-85454>) adresinde yayınlanmaktadır.

Yol Haritası

- **il belediyeleri ile 50.000 üzeri nüfusa sahip mahalli idareler**

2 çevre mühendisi veya çevre görevlisi

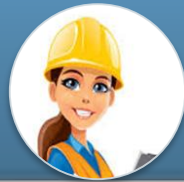
- **20.000-50.000 arasında nüfusa sahip mahalli idareler**

1 çevre mühendisi veya çevre görevlisi

- **20.000 den az nüfusa sahip mahalli idareler**

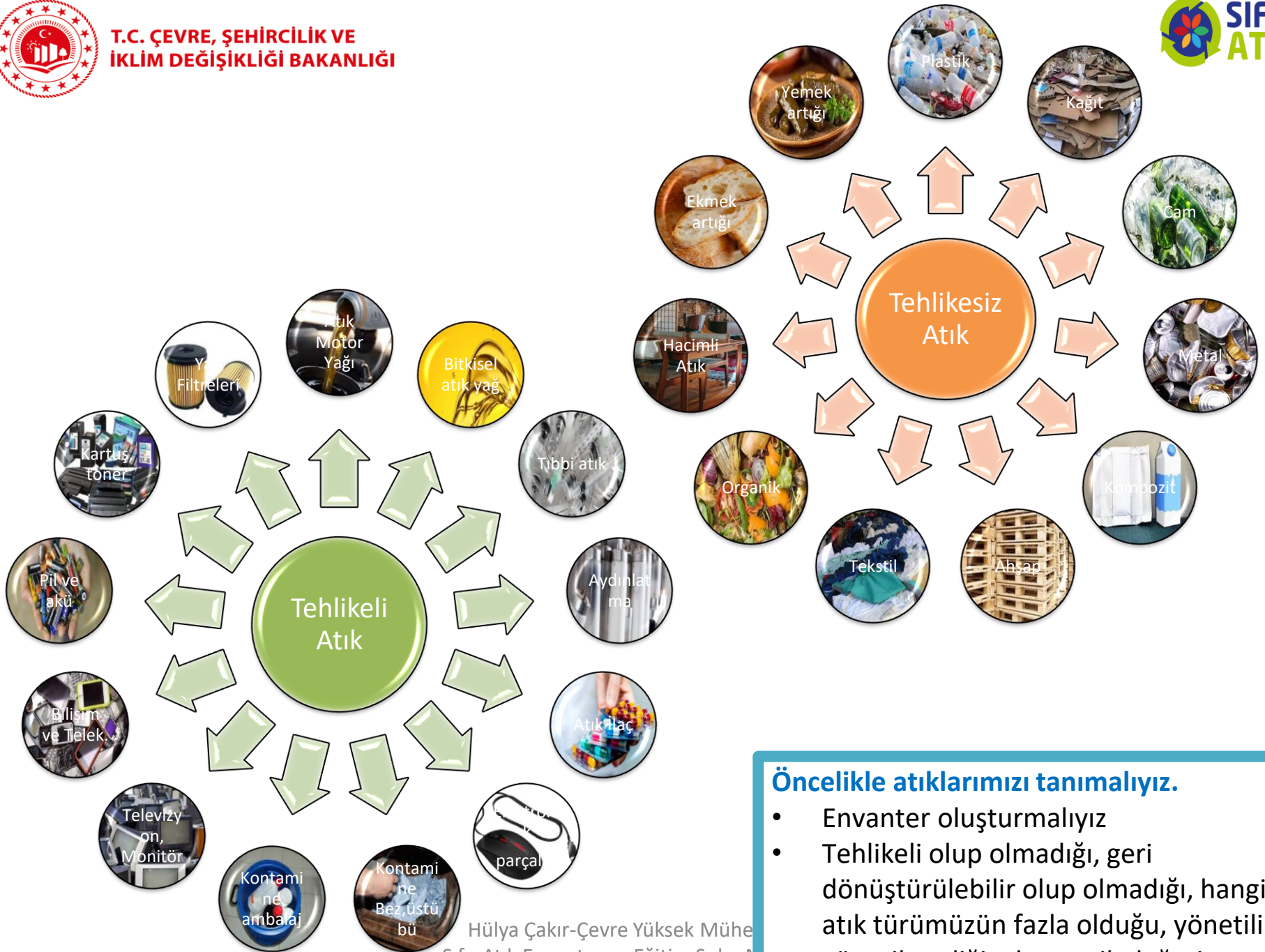
çevre mühendisi veya çevre görevlisi bulundurulur ve/veya çevre danışmanlık hizmeti

- **Mahalli idare birliklerinde ve il özel idarelerinde**

1 çevre mühendisi veya çevre görevlisi

Öncelikle atıklarımızı tanımalıyız.

- Envanter oluşturmalıyız
- Tehlikeli olup olmadığı, geri dönüştürülebilir olup olmadığı, hangi atık türümüzün fazla olduğu, yönetilip yönetilmediği, ekonomik değeri

Atık Önleme Aktiviteleri

Atıktan Sanat
eserleri
atölyeleri

Aşevlerinde
atıksız mutfak
atölyeleri

Belediye
restoranında tek
kullanımlık

Belediyeye ait
sıfır atık
marketi

Gıda bağışının
yaygınlaştırılması

Kitap takas
günleri

Peyzaj
düzenlemesi

Geri dönüşümün
desteklenmesi

Halkevlerinde
atölye
çalışmaları

Hanelere
Önleme
rehberleri

- **Gıda bankacılığı** aracılığıyla tüketilebilir gıdanın ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması,
- Planlı üretimle gıda kaybının kaynakta önlenmesi,
- Gıda israfının azaltılması,
- Tüketime elverişli olmayan ürünlerin ekonomiye kazandırılması,
- Oluşan fazla gıdanın paylaşılması sağlanır.

- Gıda atıklarının oluşumunun önlenmesi için gıdaların üretimi, tedarik zinciri ve kullanımı boyunca ilgili taraflarca gerekli önlemlerin alınması ve gıda atığı önleme planlarının hazırlanması esastır.
- Gıda bağıışı ve insani tüketim için gıdaların yeniden dağıtımlarını teşvik eden uygulamaların tercih edilmesi,
- gıdaların hayvan yeminde kullanılması
- işlenerek gıda dışı ürünlere dönüştürülmesi yerine öncelikli olarak insani tüketim amacıyla kullanımını sağlayacak tedbirlerin alınması esastır.

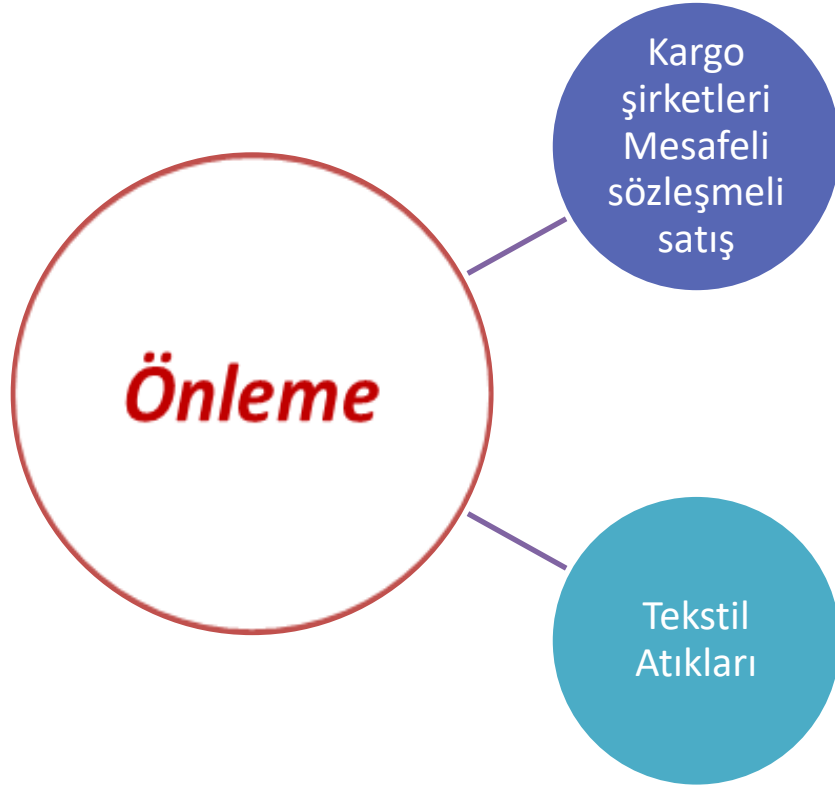

Kafeterya,
Restoran
Lokanta

Paket
sipariş

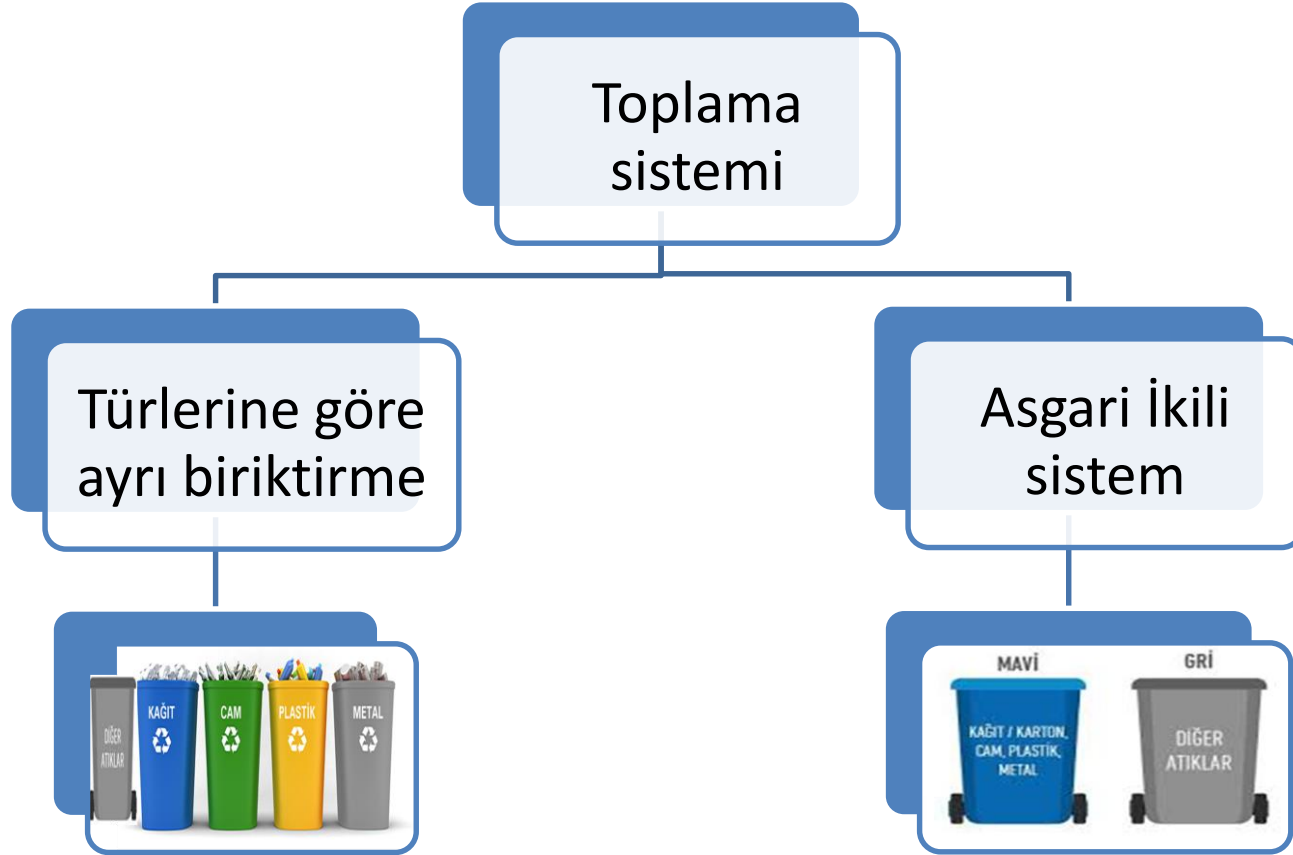
- Müşterilerine öncelikli yeniden kullanılabilir (çok kullanımlık) bardak seçeneğinin sunulması,
- Müşterilerin çok kullanımlık bardak/termos ile içeceklerini alma taleplerinin karşılanması
- Tek kullanımlık tabak, çatal, bıçak, kaşık, bardak gibi malzemeler yerine çok kullanımlık olanların tercih edilmesini,
- Pipet ve ıslak mendil gibi malzemelerin sadece müşteriler tarafından talep edilmesi halinde verilmesini
- Müşterilere duyurulması

Paket siparişlerde tek kullanımlık tabak, çatal, bıçak, kaşık, bardak, pipet, ıslak mendil gönderilmemesi (müşteri tarafından talep edilmesi hariç)

- Tüketici ve ambalajlanan ürün için gerekli güvenlik ve sağlık düzeyini sağlamaya yeterli olandan fazla hacim ve ağırlıkta ambalaj kullanılmamasını,
- paketlemede kullanılan malzemelerin yeniden kullanıma ve/veya geri kazanıma uygun olmasını,
- plastik kullanımının azaltılmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar.

- Kullanılmış tekstil ürünlerinin kullanım ömrünün uzatılması amacıyla toplanarak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması ve yeniden kullanımının sağlanması esastır.

- Renk skalasına uygun kumbara/konteyner olmalı veya renk skalasına uygun giydirme, işaretle belirtme olabilir
- Geri Kazanılabılır Atıklar” ekipmanında biriktirilen atıkların, “15 01 06 - Karışık ambalaj atığı” koduyla ,
- “Diğer Atıklar” ekipmanında biriktirilen atıkların ise “20 03 01- Karışık belediye atığı” koduyla yönetimi sağlanır.

- Mahalli idareler tarafından **toptancı hallerinde ve pazar yerlerinde**, gıda israfının önlenmesi amacıyla önlemlerin alınması ve oluşan **gıda atıklarının** geri kazanımının sağlanması amacıyla **kaynağında ayrı biriktirilmesine yönelik sistem oluşturulması***, (Bu hükmün yürürlüğe girmesinden önce temel seviye belge alan mahalli idareler ile belge başvurusunda bulunanlar, bu şartı 1/7/2022 tarihine kadar sağlarlar.)
- 14-ç-Bu Yönetmeliğin Ek-4'ündeki kriterlerin sağlanarak **nitelikli belge alınabilmesi** için bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde tanımlanan ekipmanlara ilave olarak biyo-bozunur atıklar için kahverengi olmak üzere asgari **üçlü toplama** sistemi kurulur.

Biyobozunur Atıklar

- Mahalli idarelerce sıfır atık yönetim sistemi kapsamında gerçekleştirilecek toplama faaliyetlerinin etkinliğinin arttırılması amacıyla Bakanlıkça belirlenen esaslara uygun şekilde atık getirme merkezi/merkezleri oluşturulur.

Bu doğrultuda;

a) Atık getirme merkezinin asgari **1000 m2 alana tesis edilmesi esastır**. Ancak yeterli alan bulunamaması durumunda asgari 300 m2 alana sahip olacak şekilde birden fazla atık getirme merkezi teşkil edilebilir. Bu durumda;

1) Nüfusu **20.000'den 100.000'e** kadar olan belediyelerde toplamda en az **600 m2** yi,

2) Nüfusu **100.000'den 300.000'e** kadar olan belediyelerde toplamda en az **1000 m2** yi,

3) Nüfusu 300.000'den fazla olan belediyelerde toplamda **en az 1200 m2 yi, sağlayacak** şekilde atık getirme merkezlerinin kurulması zorunludur.

Nüfusu **20.000'e kadar** olan belediyelerde 1 adet en az **300 m2 alana** sahip atık getirme merkezinin kurulması yeterlidir.

Atık getirme merkezi

- **Belediyeler tarafından;**

- **Mobil atık getirme merkezi:** Belirli süreler içerisinde farklı noktalara hizmet vermek amacıyla kullanılan gerektiğinde yeri değiştirilebilen taşınabilir özellikte, farklı tür atıkları ayrı ayrı toplamak amacıyla birden fazla biriktirme ekipmanının birlikte bulunduğu **atık toplama noktasını** ve/veya atık getirme merkezine bağlı olarak kullanılan **atık toplama taşıtlarını**,

- Atık getirme merkezlerinin konumu ile vatandaşların erişilebilirliği değerlendirilerek farklı yerlerde toplama noktalarının oluşturulması amacıyla **mobil atık getirme merkezleri** kurulur/kurdurulur.

Karşılıklı mutabakat sağlanması durumunda birden fazla mahalli idare tarafından **ortak kullanmak** üzere atık getirme merkezi/merkezleri kurulabilir/kurdurulabilir. Ancak bu durumda, atık getirme merkezlerine bağlı olarak **mobil atık getirme merkezleri kurulması/kurdurulması** zorunludur.

- **Alışveriş merkezleri tarafından**

- Vatandaşlar tarafından atıkların getirilip bırakılabileceği toplama noktaları oluşturmak üzere, teknik ve idari hususları Bakanlıkça belirlenen uygun olarak **mobil atık getirme merkezi** kurulur.

Mobil atık getirme merkezi

- Sıfır atık yönetim sistemi kapsamında yerleştirilen biriktirme ekipmanlarında, atık getirme merkezlerinde ve toplama/taşıma araçlarında **sıfır atık logosu kullanılır.**
- Toplama/taşıma araçlarında “**Sıfır Atık Toplama Aracı**” ibaresi bulunur.
- Mahalli idareler tarafından;
- *Sıfır atık yönetim sistemi kapsamında vatandaşın bilgilendirilmesi, hizmet kalitesinin artırılması ve sorunların çözümüne yönelik **mobil iletişim hattı kurulması,**
- *Bakanlıkça hazırlanan **mobil uygulamalara dahil olunması*** (Bu hükmün yürürlüğe girmesinden önce temel seviye belge alan mahalli idareler ile belge başvurusunda bulunanlar, bu şartı 1/7/2022 tarihine kadar sağlarlar.)

Eğitim Farkındalık

Eposta:

sifiratik@csb.gov.tr

Web: www.sifiratik.gov.tr

twitter: @sifiratikgov

instagram: sifiratikgovtr

Facebook: sifiratikgovtr

Linkedin: @sifiratik